

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11.04.2016, sp. zn. 32 Cdo 1563/2014, ECLI:CZ:NS:2016:32.CDO.1563.2014.1

Číslo: 70/2017

Právní věta: Vítěz výběrového řízení vyhlášeného podle článku I bodu 5 písm. d) věty druhé zákona č. 364/2000 Sb., ve znění účinném od 1. 3. 2002 do 11. 12. 2003, má právo na uzavření pouze takové smlouvy o bezúplatném převodu vlastnického práva k nemovitostem, která svým obsahem odpovídá usnesení Poslanecké sněmovny o tomto převodu, přijatému podle věty první tohoto ustanovení.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 11.04.2016

Spisová značka: 32 Cdo 1563/2014

Číslo rozhodnutí: 70

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Převod nemovitostí, Převod vlastnictví

Předpisy: čl. I odst. 5 písm. d) předpisu č. 364/2000Sb. ve znění od 01.03.2002 do 11.12.2003

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. 6. 2013, sp. zn. 15 Co 119/2013.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. V souzené věci se žalobce coby vítěz druhého kola výběrového řízení vypsaného likvidátorem Fondu dětí a mládeže „v likvidaci“ (dále jen „FDML“ či „Fond“) podle zákona č. 364/2000 Sb., o zrušení Fondu dětí a mládeže a o změnách některých zákonů, ve znění účinném od 1. 3. 2002 do 11. 12. 2003 (dále též jen „zákon č. 364/2000 Sb.“), domáhal nahrazení projevu vůle žalované k uzavření smlouvy, jíž by byly do jeho vlastnictví bezúplatně převedeny pozemky parc. č. 1186/1 a parc. č. 1186/2, zapsané u Katastrálního úřadu pro hlavní město P., Katastrální pracoviště P., na listu vlastnictví č. 60000 pro katastrální území L. (dále jen „sporné pozemky“), a to bez podmínek omezujících vlastnické právo nabyvatele stanovených ve výběrovém řízení.

2. Žalovaná v rámci své procesní obrany namítala, že do smlouvy je nutno zahrnout podmínky výběrového řízení stanovené usnesením vlády České republiky (dále jen „vláda“), včetně těch, které žalobce odmítá akceptovat. Uzavření smlouvy s obsahem, kterého se domáhá žalobce, tj. bez těchto podmínek, by podle jejího mínění bylo v rozporu se zákonem.

3. Městský soud v Praze v záhlaví označeným rozsudkem potvrdil rozsudek ze dne 2. 11. 2012, č. j. 27 C 312/2004-218, jímž Obvodní soud pro Prahu 8 žalobu zamítl a rozhodl o nákladech řízení. Zároveň odvolací soud rozhodl o nákladech odvolacího řízení.

4. Odvolací soud vyšel ze zjištění soudu prvního stupně, podle nichž vláda usnesením č. 287 ze dne 18. 3. 2002 odsouhlasila podmínky pro druhé kolo výběrového řízení k bezúplatným převodům nemovitostí ze správy FDML na nové nabyvatele; šlo o nemovitosti, které přešly na stát podle ústavního zákona č. 497/1990 Sb., o navrácení majetku Socialistického svazu mládeže lidu České a Slovenské Federativní Republiky (dále jen „ústavní zákon č. 497/1990 Sb.“). Na základě tohoto rozhodnutí vlády likvidátor FDML dne 31. 3. 2002 vyhlásil podle zákona č. 364/2000 Sb. výběrové řízení k bezúplatnému převodu budovy č. p. 1918 na pozemku par. č. 1187, pozemků parc. č. 1187, parc. č. 1186/1 a parc. č. 1186/2 a garáže na pozemku parc. č. 1186/2, vše v katastrálním území L. (dále též jen „uvedené nemovitosti“). Vítězem výběrového řízení se stal žalobce, v pořadí druhý skončil P. Vláda usnesením č. 64 ze dne 13. 1. 2003 rozhodla o nesouhlasu s převodem těchto nemovitostí a v únoru 2003 přijala návrh, kterým se Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky (dále jen „Poslanecká sněmovna“ či „sněmovna“) předkládá k vyslovení souhlasu návrh na bezúplatné převody nemovitostí; v bodě 4 vláda navrhla vyřadit uvedené nemovitosti s poukazem na probíhající soudní spor o určení jejich vlastnictví. Poslanecká sněmovna usnesením č. 416 ze dne 18. 4. 2003 vyslovila souhlas s návrhem vlády na bezúplatný převod nemovitostí na navržené nabyvatele v pořadí, v jakém se umístili ve výběrovém řízení, a to s pozměňovacím návrhem, podle kterého se bod 4 vypouští a uvedené nemovitosti se přerazují do bodu 3, obsahujícího souhlas s převodem za podmínek uvedených v části V. a v části VI. Přílohy č. 1 usnesení vlády č. 287. Dne 14. 4. 2009 účastníci uzavřeli „Smlouvu o bezúplatném převodu nemovitostí a Smlouvu o zřízení předkupního práva č. 908/88842/2008“, která se týkala pozemku parc. č. 1187 a budovy č. p. 1918. Dne 15. 3. 2012 žalovaná zaslala žalobci k podpisu stejnopisy „Smlouvy o bezúplatném převodu nemovitostí a Smlouvy o zřízení předkupního práva“, týkající se převodu sporných pozemků, žalobce však návrh smlouvy nepřijal.

5. Odvolací soud se plně ztotožnil též s právním posouzením soudu prvního stupně. Zdůraznil, že žalobce není v pozici restituenta, jehož nárok vyplývá přímo ze zákona. Jeho právo na převod nemovitostí plyne z toho, že se podle zákona č. 364/2000 Sb. účastnil výběrového řízení, když akceptoval podmínky stanovené vládou, stal se vítězem soutěže a jako výherce byl potvrzen Poslaneckou sněmovnou s tím, že má právo na bezúplatný převod nemovitostí za podmínek stanovených vládním usnesením. Odvolací soud dodal, že sněmovna schvalovala převod nemovitostí na základě návrhu vlády, který přímo odkazoval na usnesení vlády č. 287, schválila tedy převod nemovitostí za podmínek uvedených v části V. a VI. Přílohy tohoto usnesení, mimo jiné i těch, které žalobce považuje za protizákonné a protiústavní a odmítá je akceptovat. S odkazem na závěry rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2009, sp. zn. [32 Cdo 3491/2008](#) (který je, stejně jako ostatní rozhodnutí Nejvyššího soudu zde citovaná, dostupný na <http://www.nsoud.cz>), odvolací soud dovodil, že usnesení Poslanecké sněmovny je právně závazné a obecné soudy nemají pravomoc je přezkoumávat, a shodně se soudem prvního stupně uzavřel, že žalobce jako vítěz soutěže má právo svou výhru realizovat pouze za stanovených podmínek.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

6. Rozsudek odvolacího soudu (výslovně v celém rozsahu, podle obsahu dovolací argumentace však toliko ve výroku o věci samé) napadl žalobce dovoláním, v němž jako otázky hmotného práva dosud dovolacím soudem neřešené vymezil otázky a) „zda převodce, který je povinen uzavřít s nabyvatelem smlouvu o převodu vlastnického práva, je povinen trvat na tom, aby tato smlouva obsahovala i takové podmínky, které jsou absolutně neplatné“, a b) „zda převodce, který je povinen uzavřít s nabyvatelem smlouvu v souladu se zákonem č. 364/2000 Sb., je povinen trvat na tom, aby taková

smlouva obsahovala i podmínky, které ze zákona č. 364/2000 Sb. ani z jiného právního předpisu nevyplývají a byly stanoveny bez zákonného zmocnění“.

7. Dovolatel především namítá, že stanovení takových podmínek vládou, které by podstatně a bez časového omezení omezovaly vlastnické právo nabyvatele, je v rozporu s článkem 11 odst. 3 a 4 Listiny základních práv a svobod (dále též jen „Listina“), odkazuje v tomto směru na náleznost Ústavního soudu ze dne 9. 7. 2003, sp. zn. [Pl. ÚS 5/03](#), a prosazuje názor, že soud si měl jako předběžnou otázku posoudit platnost tohoto ujednání, a pokud by dospěl k závěru, že tato podmínka je neplatná, nemohl by trvat na tom, aby byla obsažena ve smlouvě. Posouzení smluvních podmínek z hlediska jejich platnosti podle jeho mínění není nepřipustným zásahem do podmínek výběrového řízení; jde o to, zda je oprávněné trvat na tom, aby smlouva obsahovala i neplatnou podmínku, přičemž není podstatné, kdo a jakým způsobem takovou podmínku do smlouvy navrhl.

8. Dovolatel je přesvědčen, že z usnesení Poslanecké sněmovny nevyplývá její souhlas s omezujícími podmínkami vlastnického práva, které stanovila vláda. Prosazuje názor, že vláda byla zmocněna pouze ke stanovení podmínek výběru vhodných nabyvatelů a sněmovna vyslovila souhlas právě jen s tím, aby byly nemovitosti převedeny na nabyvatele vybrané vládou. Že tak sněmovna mohla učinit bez ohledu na omezující podmínky stanovené vládou bez zákonného zmocnění, plyne podle něho z již citovaného rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. [32 Cdo 3491/2008](#). Má ostatně za to, že i kdyby vláda byla oprávněna omezující podmínky navrhnout, usnesení Poslanecké sněmovny by nemohlo založit jejich zákonnost a platnost; sněmovna by byla oprávněna stanovit podmínky omezující vlastnická práva nabyvatelů jedine formou zákona, neboť z Listiny i z judikatury Ústavního soudu vyplývá, že omezení vlastnického práva je možné toliko na základě zákona.

9. Závěrem dovolatel akcentuje svou snahu zamezit tomu, aby uzavřená smlouva obsahovala neplatná ujednání. Zdůrazňuje, že stanovení omezujících podmínek nepodléhalo žádnému veřejnoprávnímu přezkumu, uchazeči je tudíž byli nuceni bez výhrad přijmout nebo se v rozporu se smyslem zákona č. 364/2000 Sb. o majetek neucházet. Závěr, že ani ve fázi uzavření smlouvy se osoba, o které rozhodla Poslanecká sněmovna, že jí má být nemovitost převedena, nemůže takovým podmínkám bránit, hodnotí jako absurdní.

10. Dovolatel navrhuje, aby Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

11. Žalovaná se k dovolání nevyjádřila.

III.

Přípustnost dovolání

12. Se zřetelem k době vydání napadeného rozhodnutí odvolacího soudu se uplatní pro dovolací řízení - v souladu s bodem 7 článku II, části první, přechodných ustanovení zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, a s bodem 2 článku II, části první, přechodných ustanovení zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony - občanský soudní řád ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 (dále jen „o. s. ř.“).

13. Po zjištění, že dovolání bylo podáno ve lhůtě stanovené v § 240 odst. 1 o. s. ř. oprávněnou osobou při splnění podmínky povinného zastoupení (§ 241 odst. 1 a 4 o. s. ř.), se Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

14. Podle § 237 o. s. ř. je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se

odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem posouzena jinak.

15. Otázky dovolatelem výslovně formulované nejsou způsobilé přivodit přípustnost dovolání, neboť na jejich řešení napadené rozhodnutí nezávisí, již proto ne, že pro výsledek sporu v souzené věci není určující, zda má žalovaná povinnost trvat na splnění podmínek vyhlášeného výběrového řízení, nýbrž zda má tu povinnost, jejíhož splnění se dovolatel žalobou domáhá, totiž povinnost uzavřít s ním smlouvu o bezúplatném převodu sporných pozemků o jiném obsahu, než který odpovídá příslušnému usnesení Poslanecké sněmovny.

16. Protože však takto postavená otázka je otevřena v rámci argumentace, jíž dovolatel vymezuje dovolací důvod, a protože jde o otázku hmotného práva v rozhodovací praxi dovolacího soudu dosud neřešenou, Nejvyšší soud shledal dovolání přípustným podle § 237 o. s. ř. pro řešení otázky, zda vítěz výběrového řízení vyhlášeného podle článku I bodu 5 písm. d) věty druhé zákona č. 364/2000 Sb., ve znění účinném od 1. 3. 2002 do 11. 12. 2003, má právo na uzavření smlouvy o bezúplatném převodu vlastnického práva k nemovitostem o jiném obsahu než o tom, jenž odpovídá usnesení Poslanecké sněmovny o tomto převodu, přijatému podle věty první tohoto ustanovení.

IV. Důvodnost dovolání

17. Důvodné však dovolání není.

18. Podle ústavního zákona č. 497/1990 Sb. podniky, hospodářská a účelová zařízení Svazu mladých, nástupce Socialistického svazu mládeže, přecházejí dnem účinnosti tohoto ústavního zákona bez náhrady do vlastnictví státu – České a Slovenské Federativní Republiky (§ 1). Vláda České a Slovenské Federativní Republiky po dohodě s vládou České republiky a s vládou Slovenské republiky stanoví rozdělení tohoto majetku tak, aby byl použit výhradně pro potřeby dětí a mládeže (§ 4).

19. Podle § 18 odst. 2 zákona č. 113/1993 Sb., o Fondu dětí a mládeže (zrušeného k 1. 1. 2005), dnem uvedeným v odstavci 1 se Fondu svěřuje (mimo jiné) movitý a nemovitý majetek bývalého Socialistického svazu mládeže, který je ve vlastnictví České republiky.

20. Podle článku I bodu 5 písm. d) věty první, druhé a třetí zákona č. 364/2000 Sb., ve znění účinném od 1. 3. 2002 do 11. 12. 2003, likvidátor postupuje při vypořádání majetku České republiky, práv a závazků Fondu existujících ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona v součinnosti s vládou a Ministerstvem financí takto: část majetku, se kterou přísluší Fondu hospodařit a která přede dnem 1. 3. 2002 nebyla převedena podle písmena b) nebo c), bezúplatně převede na občanská sdružení dětí a mládeže, občanská sdružení zabývající se tělovýchovou a sportem, školy a školská zařízení, popřípadě na územní samosprávné celky, a to v souladu s usnesením Poslanecké sněmovny přijatým na návrh vlády, pokud tyto osoby písemně požádají likvidátora o převod tohoto majetku do 30. 4. 2002. Likvidátor za tímto účelem vypíše nové výběrové řízení do 31. 3. 2002. Podmínky pro výběrové řízení stanoví vláda usnesením.

21. Podle článku I bodu 5 písm. f) věty první, druhé a třetí zákona č. 364/2000 Sb., ve znění novely provedené s účinností od 12. 12. 2003 zákonem č. 428/2003 Sb., kterým se mění zákon č. 364/2000 Sb., likvidátor postupuje při vypořádání majetku České republiky, práv a závazků Fondu existujících ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona v součinnosti s vládou a Ministerstvem financí takto: část majetku, se kterou přísluší Fondu hospodařit a která přede dnem 1. října 2003 nebyla převedena podle písmen b), c), d) nebo e), bezúplatně převede na občanská sdružení dětí a mládeže, občanská

sdužení zabývající se tělovýchovou a sportem, školy a školská zařízení, popřípadě na územní samosprávné celky, a to v souladu s usnesením Poslanecké sněmovny přijatým na návrh vlády, pokud tyto osoby písemně požádají likvidátora o převod tohoto majetku do 29. února 2004. Likvidátor za tímto účelem vypíše nové výběrové řízení do 31. ledna 2004. Podmínky pro výběrové řízení stanoví vláda usnesením.

22. Dovolatel se v souzené věci domáhá, aby soud svým rozhodnutím nahradil projev vůle žalované k uzavření smlouvy o bezúplatném převodu sporných pozemků. Odvolací soud zcela správně a výstižně vysvětlil, že právo dovolatele na tento převod nevyplývá ze zákona, nýbrž právě jen z té skutečnosti, že se v intencích článku I bodu 5 písm. d) zákona č. 364/2000 Sb., ve znění účinném od 1. 3. 2002 do 11. 12. 2003, zúčastnil výběrového řízení, akceptoval bez výhrad jeho podmínky stanovené vládou, umístil se v něm jako první v pořadí a Poslanecká sněmovna na návrh vlády vyslovila s bezúplatným převodem nemovitostí na dovolatele souhlas.

23. Nejvyšší soud ve své rozhodovací praxi dovodil, že zákon č. 364/2000 Sb., ve znění zákona č. 428/2003 Sb., přiznává Poslanecké sněmovně právo rozhodnout o bezúplatných převodech (srov. např. rozsudek ze dne 22. 4. 2009, sp. zn. [32 Cdo 1141/2008](#), ústavní stížnost proti němuž Ústavní soud odmítl usnesením ze dne 28. 8. 2009, sp. zn. [II. ÚS 1951/09](#), a rozsudek ze dne 15. 9. 2009, sp. zn. [22 Cdo 4273/2007](#)). V již citovaném rozsudku sp. zn. [32 Cdo 3491/2008](#), na který odkazuje dovolatel a kterým argumentoval též odvolací soud, pak Nejvyšší soud uzavřel, že rozhodnutí o bezúplatných převodech podle článku I bodu 5 zákona č. 364/2000 Sb. náleží do svrchované pravomoci Poslanecké sněmovny, její usnesení jako právní akt nejvyššího zastupitelského sboru je právně závazné a obecné soudy musejí takové usnesení respektovat a nemají pravomoc je přezkoumávat, poněvadž přezkumnou pravomoc by bylo možno svěřit soudům jen zákonem. Byť se Nejvyšší soud v těchto rozhodnutích vyjadřoval k článku I bodu 5 zákona č. 364/2000 Sb. v tom znění, jež bylo účinné až od 12. 12. 2003, není tu žádného důvodu, proč by nebylo lze jejich závěry vztáhnout též na úpravu účinnou do 11. 12. 2003; právní úprava ve znění novely provedené zákonem č. 428/2003 Sb. stanoví pro bezúplatné převody zbývající části majetku FDML v rámci tzv. třetího kola (srov. důvodovou zprávu k vládnímu návrhu tohoto zákona) právní režim identický (vyjma lhůt ovšem) s tím, jež byl zákonem č. 364/2000 Sb. ve znění účinném do 11. 12. 2003 zakotven pro druhé kolo.

24. Z uvedených judikatorních závěrů vyplývá, že právní skutečností zakládající právo vítěze výběrového řízení na bezúplatný převod nemovitostí podle článku I bodu 5 písm. d) zákona č. 364/2000 Sb., ve znění účinném od 1. 3. 2002 do 11. 12. 2003, je usnesení Poslanecké sněmovny přijaté podle první věty tohoto ustanovení, přičemž přezkum tohoto usnesení není v pravomoci obecných soudů.

25. Odvolací soud též správně dovodil, že Poslanecká sněmovna rozhodla o souhlasu s bezúplatným převodem nemovitostí do vlastnictví dovolatele za podmínek, mezi nimiž jsou též ty, které dovolatel odmítá akceptovat. Z textu jejího usnesení č. 416 je nade vše pochybnost zřejmé, že jím byl vysloven souhlas s návrhem vlády z února 2003 ve znění pozměňovacího návrhu, podle kterého se bod 4 vypouští a nemovitosti, na něž odkazuje, včetně sporných pozemků, se přerazují do bodu 3, přičemž v bodě 3 vláda navrhla bezúplatný převod za podmínek uvedených v částech V. a VI. Přílohy č. 1 jejího usnesení č. 287. Argumentace, jejímž prostřednictvím se dovolatel pokouší tuto skutečnost zpochybnit, je zjevně neopodstatněná.

26. Otázka, zda jsou smluvní podmínky, které dovolatel shledává nepřijatelnými, v rozporu se zákonem či Listinou, je v souzené věci bez právního významu. Je tomu tak již ze shora vyloženého důvodu, že přezkum usnesení Poslanecké sněmovny není v pravomoci obecných soudů. Zároveň pak platí, jak správně usoudil odvolací soud, že dovolatel dost dobře nemůže dovozovat své právo na uzavření smlouvy ze svého úspěchu ve výběrovém řízení, jehož dosáhl mimo jiné tím, že bez výhrad

akceptoval jeho podmínky, a z navazujícího, na tyto podmínky odkazujícího usnesení Poslanecké sněmovny, a přitom se (v očividném rozporu s článkem II těchto podmínek) domáhat uzavření smlouvy o takovém obsahu, jenž vyhlášeným podmínkám výběrového řízení neodpovídá. To se pak totiž, věcně vzato, domáhá uzavření jiné smlouvy, než je ta, pro jejíž uzavření bylo vypsáno výběrové řízení a o níž rozhodla Poslanecká sněmovna. Takovému požadavku by bylo lze vyhovět jen za cenu flagrantního porušení jednoho z obecných principů ovládajících výběrová řízení vyhlášená za účelem nakládání s veřejným majetkem, totiž principu rovného zacházení s uchazeči (rovných podmínek, za nichž se mohou ucházet o uzavření smlouvy) [srov. obdobně důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2007, sp. zn. [25 Cdo 312/2005](#), uveřejněného pod číslem 14/2008 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek].

27. Lze tedy uzavřít, že vítěz výběrového řízení vyhlášeného podle článku I bodu 5 písm. d) věty druhé zákona č. 364/2000 Sb., ve znění účinném od 1. 3. 2002 do 11. 12. 2003, má právo na uzavření pouze takové smlouvy o bezúplatném převodu vlastnického práva k nemovitostem, která svým obsahem odpovídá usnesení Poslanecké sněmovny o tomto převodu, přijatému podle věty první tohoto ustanovení.

28. Coby *obiter dictum* Nejvyšší soud dodává, že tento závěr se (vzhledem ke shora uvedeným výsledkům srovnání právní úpravy před novelou provedenou zákonem č. 428/2003 Sb. a po ní) uplatní též v režimu článku I bodu 5 písm. f) zákona č. 364/2000 Sb., ve znění účinném od 12. 12. 2003.

29. Protože rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněného dovolacího důvodu správný a dovoláním neuplatněné vady řízení, k nimž u přípustného dovolání dovolací soud přihlíží z úřední povinnosti (srov. § 242 odst. 3 větu druhou o. s. ř.), se ze spisu nepodávají, Nejvyšší soud dovolání podle § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.